

Utskrift fra mic.no / ballade.no

Foto: Thomas Olsen - Berlinkontoret

Tora Augestad: Multiformatert

Publisert: 04/28/2010 av Ida Svingen Mo

<http://www.ballade.no/nmi.nsf/doc/art2010042815344339057907>

Norske kunstnere holder høyt nivå, men Norge har en jålete angst for dannelses. Det hevder sanger og skuespiller Tora Augestad, som med utgangspunkt i Berlin jobber mot store deler av Europa.

Av Ida Svingen Mo (tekst) og Thomas Olsen (foto)

Sanger og skuespiller Tora Augestad (30) hopper fra kabaret til musikkteater, kunstmusikk og poplåter når hun forteller hva som har vært og hva som skal komme. Det er så mye som skjer at man ikke en gang kan tro at hun selv har overblikket.

- Jeg har jobbet lenge med å bygge opp min egen karriere, og levd av dette i noen år nå, så det er ingenting som har skjedd over natta, sier Tora Augestad, som akkurat har fått vite at hun har mottatt Statens Kunstnerstipend for tre år.

- Det er helt fantastisk. Jeg føler at det er en anerkjennelse av arbeidet jeg har gjort hittil. Det er svært få stipender som innvilges til musikere, sangere og dirigenter, som er kategorien jeg faller i. Det gir en utrolig frihet å vite at jeg kan gjennomføre egne prosjekter som jeg ikke nødvendigvis trenger å tjene penger på.

Sveitsisk ørkenferd

Hun har akkurat spilt og sunget i den sveitsiske stjerneregissørens **Christoph Marthalers** siste produksjon "Wüstenbuch" i Basel og på Schaubühne i Berlin. Til høsten skal den moderne operaen gjeste festspillene i Salzburg, og scener i Madrid, Rotterdam, Wien og Hannover. Og kanskje kommer den til Norge og Finland også.

- Marthalers produksjoner er ofte omfattende og dyre, så vi får se hvor mange gjestespill vi får.

"Wüstenbuch" er blant annet basert på tekster av Ingeborg Bachmann, Händl Klaus og papyrusutdrag, som Marthaler har gjort om til et musikkteater. Klangforum Wiens grunnlegger Beat Furrer har komponert musikken.

- Jeg spiller en rådløs og frustrert kvinne som sitter på et hotellrom og spiser potetgull, prøver å tenne seg en sigarett - uten hell-, prøver klær, gjør seg klar til å reise, men legger seg i sengen med klærne på. Dette gjentar jeg tre ganger i løpet av stykket. Det repeterende er typisk Martaler. I tillegg til at det er veldig redusert teater. Det var utfordrende for meg, fordi jeg er vant til å jobbe med mer fysisk teater.

Det var komponisten Beat Furrer som skrev rollen til meg og ga meg muligheten til å arbeide med Marthaler. Det har vært en veldig fin erfaring å få arbeide med ham. Når man møter Martaler skjønner man i løpet av to sekunder hvorfor han har hatt så stor suksess. Han er ufattelig varm. Etter to dager føler man at man har kjent ham hele livet. Han er en veldig personlig regissør. Alle føler at de er en like viktig del av produksjonen, forteller Tora, som allerede nå er engasjert til Marthalers neste forestilling i Berlin. Prøvene starter i oktober.

Fulle hus

- Da vi spilte Furrer/Marthaler-forestillingen på Schaubühne i Berlin for noen uker siden var billettene utsolgt over en måned i forveien. Det samme gjaldt i Sveits. Forestillingen ble anmeldt i rundt 30 tyske, østerrikske og sveitsiske aviser og vi fikk lykkeønskninger fra de største festivalene i Europa på premieredagen. Forestillingen vakte stor interesse og trakk både et moderne musikk- og teaterinteressert publikum på grunn av samarbeidet mellom komponisten Beat Furrer og Christoph Marthaler.

Tora Augestad mener den største nivåforskjellen mellom Norge og kontinentet ikke handler om selve forestillingene, men om publikum.

- I Norge er nivået utrolig høyt og kunstnere bosatt i Norge er vanvittig gode. Men vi har imidlertid en jålete angst for dannelse. Det å være opptatt av kultur anses som snobbete. Man skal helst være "vanlig". I Tyskland er det vanlig å være opptatt av og jevnlig gå på konserter og forestillinger. "Vanlige mennesker" kan veldig mye om kunst. Slik spiller man ikke for en elite, men en bred masse av interesserte.

- Hvordan kan kunstmusikken åpne seg og nå et bredere publikum i Norge?
Jeg tror kunstmusikkens fremtid ligger i fremførelser som rører ved flere sanser, ved blant annet å tenke mer visuelt.

- Den tradisjonelle konsertformen er i ferd med å bli utdatert. Jeg opplever ikke kunstmusikken i seg selv som stiv, det er vel heller rammene rundt som er det. Derfor er det fremføringspraksisen og kulturen som bør finne nye impulser. Disse finnes ikke minst i andre kunstuttrykk som dans, billedkunst og teater. Det er påfallende hvilken naturlig rolle samtidsmusikken har innenfor dans. Der hører den naturlig hjemme likestilt med eldre klassisk musikk.

- Hva er viktig for deg i arbeidet med kunstmusikk?

- I den moderne musikken er komponistene stjernene. Utøverne er langt mindre viktige. Men jeg tror dette er i ferd med å snu. Utøverens oppgave er å formidle komponistens intensjon til publikum. Nettopp fordi komponistens intensjon ikke alltid er like tydelig i samtidsmusikken er oppgaven så spennende. Når jeg jobber lenge med et partitur kommer det plutselig et punkt hvor jeg opplever partituret som transparent. Det vil si at jeg plutselig "ser" eller skjønner hvor frasene skal gå. Det er et gyllent øyeblikk og først da føler jeg at jeg kan begynne å musisere.

Music For a While på Kurt Weill-festivalen i Dessau, 7. mars 2009. Fra venstre Martin Taxt, Tora Augestad, Mathias Eick. (Foto: Thomas Olsen)

Berøringens magi

- Det er stor forskjell på å være sanger og interpret (fortolker, red.anm). Sistnevnte gjelder i høyeste grad for det jeg driver på med. Jeg synger mange ulike stilarter, enten det er moderne musikk eller jazz eller en polsk vise, og jeg forsøker alltid å være en formidler fremfor sanger.

Augestad mener publikum kan bli berørt, og ikke bare imponert, hvis de selv får muligheten til å legge noe i potten.

- Jeg prøver å "tvinge" publikum til å ta stilling eller leve seg inn i en fortelling. Som utøver kan jeg ikke bevege publikum dersom de ikke også ønsker å delta emosjonelt. Synger jeg for eksempel en sang om kjærlighetsbrudd, kan man ikke bli virkelig rørt om man ikke tør å kjenne på sine egne følelser knyttet til dette. Da må jeg ikke bli for privat på scenen, men gjerne personlig. Jeg prøver ikke å skildre min kjærlighetssorg, men vekke publikums erindring av sin egen. Det er i publikums møte med stoffet at magiske øyeblikk kan oppstå.

Tora Augestad har jobbet intensivt med kabaret i flere år. Hun avsluttet sin masteroppgave i kabaretsang ved Norges Musikkhøgskole i Oslo i fjor høst med en eksamenskonsert på Victoria Scene. Men nå vil hun gå andre veier.

- Jeg kommer alltid til å vende tilbake til kabaretformatet og det gode er at jeg i en alder av 50-60 år sikkert kommer til å kunne syngre kabaret med enda mer overbevisning. Det hører mye livserfaring og smerte med til denne sjangeren. Nå har jeg for eksempel lyst til å utforske popformatet.

Med ett av sine prosjekter, trioen Boa med Rolf Borch på klarinett og Tanja Orning på cello, har hun bestilt 15 poplåter fra ulike norske popkomponister, som Susanne Sundfør, Jarle Bernhoft, Trygve Seim, Rockettothesky og Hanne Hukkelberg, for å nevne noen.

- Komponistene får noe å bryne seg på fordi det er en rar besetning til den type musikk og vi får bryne oss på popformatet.

Flate strukturer

På kontinentet skal Tora Augestad fortsette å jobbe som solist i prosjekter med Klangforum Wien og Frankfurt-baserte Ensemble Modern.

- Klangforum Wien har blitt som et lite eventyr for meg. Jeg spiller jevnlig med dem og det er som å

komme hjem. Det er veldig hyggelig, utfordrende og gøy.

For ett år siden fikk Augestad innpass hos **Karsten Witt Musik Managment** i Berlin. Det har vært avgjørende for hennes karriere på kontinentet.

- Det er et viktig og stort management som har sangere med fine karrierer og store orkestre i stallen. Det er til stor hjelp, alene fordi alt som har med kontrakter å gjøre foregår på tysk. Men i Tyskland forventes det også at du har et management i ryggen hvis du vil bli tatt seriøst. Jeg hadde aldri jobbet med Ensemble Modern hvis det ikke hadde vært for dem.

Tora Augestad er fascinert over arbeidsmåten i de europeiske ensemblene.

- Programmeringen deres imponerer meg. De planlegger langsiktig, har et helhetlig årsprogram og en klar profil. Takket være at man gjør samme konsert eller forestilling flere ganger blir nivået automatisk høyere. De er kritiske ved utvelgelsen av repertoar og samarbeidspartnere. Man blir ikke kastet ut i store oppgaver, men må tjene deres tillit. Både Klangforum Wien og Ensemble Modern har tilnærmet flat struktur. Klangforum har blant annet et tre dagers seminar flere ganger i året hvor hele ensemblet setter seg ned og bestemmer hva de skal spille og hvem de skal jobbe med. Det gjør at du føler deg svært velkommen i et felles kammermusikalsk prosjekt.

Symbolsk verdi

Sangeren og skuespilleren har hatt base i Berlin i tre år nå.

- Hvor avgjørende har det at du bor i Berlin vært for karrieren din?

- Jeg hadde nok ikke blitt invitert tilbake til de ensemblene på kontinentet så ofte hvis jeg ikke hadde bodd i Berlin og snakket tysk. Jeg tror det har en større symbolsk verdi enn en praktisk, men det er ingen tvil om at det har hatt betydning. At jeg har valgt Tyskland som base utgjør kanskje de siste 10 % som gjør at jeg faktisk får jobben.

- Det gir meg også større troverdighet, kanskje spesielt i forhold til det tyske kabaretrepertoaret, legger hun til.

Toras kvintett Music for a While har for eksempel blitt invitert av Dessau til å representere byen i et Bundesjubileum i mai i år.

- Det er en fjær i hatten at de velger et norsk navn til å representere byen sin. Det handler nok i stor grad om begeistringens konserten vår vakte under Kurt Weill-Festivalen i Dessau i fjor. Og det er kjempestas.

- Hvordan blir det å leve med kunstnerstøtten i tre år fremover?

- Jeg vet ikke! Det har nok ikke gått helt opp for meg enda. Jeg har foreløpig bare sett det på en dataskjerm og det virker fremdeles litt absurd. Jeg er ydmyk og veldig takknemlig.

Relaterte personer:

Tora Augestad, *Sanger, Skuespiller*

Relaterte artikler:

02.09.2009 Norsk samtidsopera framføres i Tyskland og Polen

04.03.2009 Music for a while i Tyskland

MIC Norsk musikkinformasjon
Postboks 2674 Solli
0203 Oslo
Tel: 2327 6300
Fax: 2327 6301
info@mic.no